

Namn: Stefan Berggren
Enhet: VO tillsyn Stab
Telefon: 018-171566

Datum: 2019-12-04

Dnr: Dnr 3.4.1-2019-
078468

Yttrande över betänkandet Sveriges miljöövervakning – dess uppgift och organisation för en god miljöövervakning (SOU 2019:22)

Utredningens uppdrag¹ har varit att göra en översyn av den svenska miljöövervakningen och föreslå dels avgränsningar och dels förändringar för att möta framtida behov. Syftet med miljöövervakning är att följa tillståndet i miljön, upptäcka nya miljörisker och vara ett underlag för bedömning av arbetet med att nå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Utredningen har lagt fem övergripande förslag som Läkemedelsverket har lämnat synpunkter på, se nedan.

1. En strategisk plan för miljöövervakningen föreslås. De bör beslutas av regeringen och uppdateras var fjärde år. Planen ska peka ut behov av miljöövervakning, samordning av myndigheter, prioriterade utvecklingsinsatser samt framtida utmaningar.
2. Ett miljöövervakningsråd föreslås inrättas vid Naturvårdsverket. Rådets uppgift ska vara att samordna miljöövervakningen, ta fram underlag till den strategiska planen samt rapportera till regeringen.
3. Regeringen föreslås att ange miljöövervakning som uppgift i instruktionen för de myndigheter som bedriver miljöövervakning.
4. Ansvar för de nationella datavärdena vid myndigheter bör anges i instruktioner och finansieras via ramanslag. Datavärdenas uppgifter att samla in och förmedla miljöövervakningsdata föreslås stärkas och samutnyttjande av data och användarvänlighet öka.
5. Länsstyrelsernas regionala miljöövervakning bör finansieras genom anslag och inte som idag genom bidrag.

Läkemedelsverket har följande synpunkter på förslagen.

1. Läkemedelsverket instämmer i förslaget att en strategisk plan för miljöövervakningen tas fram enligt utredningens förslag.

I dagsläget produceras stora mängder data vid miljöövervakning, både från statliga aktörer och från andra, som inte samordnas och används på ett så bra

---

¹ Regeringen beslut den 1 juni 2017 (dir. 2017:58) respektive beslut den 6 september 2018 (dir. 2018:104).

sätt som möjligt. Utredningen visar att det idag är oklarheter i ansvar och flaskhalsar i den statliga miljöövervakningen och att en stor mängd data från andra aktörer inte är tillgängliga. Detta försvårar möjligheterna för att upptäcka nya miljörisker, prioritera i styrningen av övervakningen och är ett ineffektivt sätt att arbeta med miljöövervakning. En strategisk plan bör underlätta möjligheterna att komma tillrätta med bristerna ovan.

2. Läkemedelverket instämmer i förslaget att inrätta ett miljöövervakningsråd vid Naturvårdsverket enligt utredningens förslag.

Naturvårdsverkets ansvar inom miljöövervakning är idag otydligt och skulle förtydligas med förslaget. Vidare behöver även tydligt uppdrag ges till de aktörer som ansvarar för den största delen av den statliga övervakningen, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att samverka i arbete med planeringen av den statliga miljöövervakningen. Det skulle ge bättre och tydligare prioriteringar och bidra till bättre möjligheter att göra så bra framtidsbedömningar som möjligt till det förslagna rådet inför dess prioriteringar.

3. Läkemedelsverket instämmer i förslaget att förtydliga uppgifterna i instruktionerna för de myndigheter som ansvarar för miljöövervakning.

Läkemedelsverket menar att det kan övervägas att det även i länsstyrelsernas instruktion preciseras vad miljöövervakningen innebär för dem.

4. Läkemedelsverket instämmer i förslaget att ansvaret för de nationella datavärdarna vid myndigheter anges i deras instruktioner och finansieras via ramanslag.

Datavärdarna är centrala i hanteringen av miljödata och tydlighet i deras uppdrag, vem som beslutar om datavärdskap och vilka data som ska omfattas behöver vara tydligt. Vidare behöver samordningen mellan datavärdarna utvecklas och möjligheterna för andra användare utanför den egna organisationen att ta del av insamlad data förbättras.

Kommunernas möjligheter för inrapportering av miljödata till datavärdarna behöver förstärkas, i enlighet med utredningsförslag.

5. Läkemedelsverket instämmer delvis i förslaget att Länsstyrelsernas miljöövervakning finansieras via anslag men har även ett par synpunkter på vikten av att hur anslagen används. Läkemedelsverkets positiva bedömning grundar sig framför allt på utredningens redovisning om Riksrevisionens slutsatser avseende styrning av länsstyrelserna. Förslaget kräver dock tydlig uppföljning

från regeringskansliet av hur medlen fördelas och används samt bör kompletteras med ökad tydlighet i Länsstyrelsernas instruktioner om vad miljöövervakningen innebär för dom och vilket ansvar de har. Det vill säga säkerställa att avsatta medel för miljöövervakning används just för det ändamålet.

Läkemedelsverket vill vidare poängtera de viktiga kopplingarna mellan miljöövervakningsarbetet och pågående och framtida forskningsinsatserna som görs om exempelvis läkemedels miljöpåverkan. Bland annat är tillgängligheten till information från miljöövervakningen här av betydelse och kan bidra till att exempelvis nya miljörisker identifieras.

Betänkandet innehåller inte några lagförslag eller bedömningar som direkt berör Läkemedelsverket eller påverkar Läkemedelsverkets verksamhet i någon större utsträckning.

Ställföreträdande generaldirektör Joakim Brandberg har beslutat i detta ärende. Biträdande direktör Stefan Berggren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också direktör Lena Björk samt miljökoordinator Therese Ringbom deltagit.

Joakim Brandberg

Stefan Berggren

Kopia till: registrator, Lena Björk och Therese Ringbom